

Ružna priča

“Srećan ti Osmi mart!” rekao je i poljubio je, žmureći i bez ruku, ispod digitalnog sata na Trgu republike. A onda je brzopotezno isukao crvenu ružu i spustio je u njen beli dlan, kao kraljevsko žezlo sa velikim rubinom na vrhu.

Kao i mnogo puta ranije, Milica je i te večeri stigla pre Lazara. Iako je živeo na Dorćolu Lazar je redovno kasnio na sastanke sa njom. Čak i onda kada joj se je činilo da se tramvaj sa Banjice II pomera sporo kao igla na vagi u fitness klubovima. Sa nekim ljudima je prosto nemoguće zakasniti.

I pored toga što je stizala ranije, vođena nekim ženskim dostojanstvom i osećajem za red, nikada mu nije dozvolila da shvati da ona njega čeka. Umesto da se kamuflira u rezervni stub-nosač čelične konstrukcije sata, šetala je okolo. Razgledala bi izloge sa šljaštećim italijanskim cipelicama. Pomešala bi se sa kineskim turistima i pravila se da fotografiše Knez-Mihailov spomenik. Odlazila je do Narodnog pozorišta i čitala repetoar predstava koje neće pogledati tog meseca. “Da vidimo... Prošlog meseca nisam gledala “Rodoljupce”a ovog, a ovog... Ovog meseca ću malo da odmorim od pozorišta i neću gledati balet “Labudovo jezero”.

Na izlogu velike knjižare videla je flomasterom nažvrljan natpis “Knjižara u štrajku”. “Šta se dešava kad su knjižare u štrajku?” pitala se. Da li tada ljudi iz solidarnosti prestaju da čitaju knjige?

Te večeri Lazar je kasnio više nego inače. Milica je potrošila sva mesta za čekanje pa je primenila taktiku čekanja na više lokacija. Nekoliko minuta pored “Konja”, pa kod Doma omladine i na kraju opet kod “Sata”. Izgledalo je kao da čeka njih nekoliko. Ipak, njen ritual nije mogao da promakne starom prodavcu kuvanih đevreka nedaleko od Sata. Sedeo je u svojoj staklenoj kutiji i uporno posmatrao Milicu koja je uzalud pokušavala da zametne trag. “Dete, ti opet ideš kao muva bez glave” rekao joj je zbunjeno. “Netačno” njen nosić je iskočio iz šala kao mali bombaš “Ja idem vrlo pravilno. Krećem se u smeru kazaljke na satu”. Deda je podigao naočare i gotovo se ceo provukao kroz mali prozor “Kako u smeru kazaljke!? Pa poslednjih dvadeset minuta si išla cik-cak! Napred, nazad pa dijagonalno...”. Nasmejala se je i uzvratila “E pa vidite, ovo je digitalni sat! Njegove kazaljke su brojke i sve u ćoškovima”.

Kao i svake godine za Osmi mart Beograd je i toga dana postao najveća pokretna cvećara na Balkanu. Prolaznice su nosile ruže, strpane u ceger poput krastavca, među prstima poput tankih mentol-cigareta, ispod miške kao čivavu američkih džet-set dama... Cvet, retki znak pažnje i posebnosti u ostatku godine postajao je Osmog marta komercijala. Kao komičar koji bi, nakon čitave karijere provedene u ćoškovima šarenih strana jednom najzad dobio čitavo veče za sebe, i cvet je Osmog marta postajao blaziran i nekako običan.

Gledajući na stotine ruža kako ponosno koračaju Trgom, Milica se sa setom setila stihova koji su slavili cvet kao najveće bogatstvo:

“Jednom je jednoj ženi jedan čovek dao cvet...

Čin, pomislih, ni tako velik ni dugačak
Večnost je trebalo da prođe da shvatim
Da toga dana jedan čovek je jednoj ženi
poklonio čitav svet
Samo što je u tom trenu ličio na maslačak”.

Lazar nije znao tu pesmu. Videla ga je kako stoji pored Sata držeći ruke iza leđa, kao da je već osuđen i uhapšen zbog rekordnog kašnjenja. Ipak, znala je da je to suviše dobro da bi bilo istinito. Znala je da joj sprema najoriginalnije iznenađenje toga dana. Ružu!

“Izvini što kasnim! Cimerka je sušila kosu pa mi je konfiskovala fen”

“Uredu je. Vi žene ste poznate po kašnjenju! Opraštam ti ovaj put... Srećan ti Osmi mart!”

Milica je volela Lazara. I pored toga što je bio nemaran umeo je često da bude baš drag. I što je najvažnije uvek je znala gde se nalazi. U redu, nije baš pohvalno što je to mesto uvek bila kladionica, ali šta je tu je. Njene dugarice sa muzičke akademije volele su momke koji su važili za umetnike i čudile su joj se što se zabavlja se dugogodišnjim apsolventom Više poslovne škole. Ipak, ona je dobro znala da svima kojima je glava u oblacima treba neko ko će ih uhvatiti za noge i držati ih na zemlji. A da se ne bi desilo da se suviše razmahnu i povuku i tog nekoh sa njima u oblake bilo je bolje da taj bude malo siroviji.

Zato se nije ljutila što Lazaru umetnost nije baš na vrhu prioriteta planova za tekuću godinu. Krećući se u krugovima *instant-umetnika* sa godinama joj je postalo jasno da se za većinu njih umetnost svodi na samo dve stvari – novac i žene. Zato se nije ljutila kad je za rođendan dobila dve ulaznice za ložu na stadionu kluba “Rad”. Znala je da je danas najveća umetnost umeti da budeš dobar. A Lazar je to umeo. Zato ga je puštala da bira mesto, vreme i ružu.

No, voleti nekog u suštini ne znači i obožavati i njegove najsitnije karakteristike. Lazareve su je recimo, izluđivale! Kad god bi bila u njegovom stanu krajičkom oka je gledala gde mu se nalazi to džepno izdanje knjige “Bon-ton bez muke”. Za Novu godinu - kapice od krep-papira, na leto uvek i samo Ada, bombonjera u obliku srca za Dan zaljubljenih za Osmi mart naravno – ruža!

“Da li muškarci ikad razmišljaju o tim formalnim poklonima!?” pitala se dok su čekali promenu režima na semaforu “Ja obožavam cveće. Ruže pogotovo! Ali to se nekom donosi u stan da može odmah da ga stavi u vaz. Ne moraš da daješ cvet nekome u sred dana na ulici ili ne daj bože pred izlazak samo zato što si tako video u najnovijoj romantičnoj komediji sponzorisane od strane Dureks korporacije. Kako muškarci ne vide da nam ta cvećka bukvalno smeta cele večeri!? Ne mogu da je spakujem, ne ide da je bacim i sad moram da se brinem o njoj kao da u sve vreme u šaci imam kristalnu balerinu!”

“A gde me vodiš” pitala je mada je položajem svoga tela pokazala da već zna da idu u “Astro kafe” na svečani koktel. Dok je ragledala kartu pića krajičkom oka je pazila na ružu spuštenu pored sebe. Nije htela da je stavi na sto jer je tamo već bilo domaćeg uobraženog cveća. A postojala je opasnost da je golobradi kelner na praksi greškom odnese sa stola.

“Kako je dobra fora!” uslinkuo je “Kokteli po horoskopskim znacima!”

“Da dobra je fora... I dalje”. Raspored stolova u kafiću je bio takav da su svi bili oslonjeni na zajedničku klupu pored zida dok su sa strane bile dodatne stolice. Sedeći na klupi, Milica i ruža su morale da dele mesto sa šakom gostiju sačinjenom od mladića i četiri devojke. Mladić, srednji prst gostujuće petorke, bio je bučan i stalno je nešto dobacivao kelnerima. No, tako to biva. Onaj ko nema devojku stalno je okružen devojka.

“Super je ova fora sa sa astro-koktelima” Lazareva tirada oduševljenja nije prestajala “Najpre, ne moraš satima da razmišljaš šta ćeš da naručiš. Samo pogledaš u ličnu kartu i vidiš kad si rođen. A ako ti matori popuju što se alkoholišeš uvek imaš opravdanje! Kažeš – Tako mi nalaže moj znak! Super fora”

“E pa onda znaš šta da mi naručiš” uzela je torbicu i otišla do toaleta. Dok je brisala ruke njene zenice su se naglo raširile. “Ruža! Ostavila sam je sa onim smotankom!” Požurila je nazad. I kao u ružnom snu – ruža je pretela da nestane pod zadnjicom razmetljivog momka. “Pazi” povikala je ali bilo je kasno. No, imala je sreće. Lepša polovina vinovnika zločina zakačila je samo jednu laticu. Trnja nikad tu kada je napotrebnije.

“U redu je...” abolirala je njegovo izvinjavanje a potom u mislima nastavila rečenicu “... kastrirati takve balvane poput tebe!”.

“Jesi li gladna?” pitao je dok su prolazili pored MekDonalds restorana. “Ja sam jeo pre nego što sam pošao. Keva spremila neke džigerice u spanaću, pući ću!”

“Nisam” slagala je ne trepnuvši. Njen želudac je uzalud forenzički tragao za tragovima šapice sa sirom pojedene u pekari rano tog jutra. No, sledeća stanica bila je diskoteka a tamo se od muzike neće čuti krčanje njenog stomaka koji uzgred uopšte nije imao sluha.

Lazar je pričao svom drugu koji te večeri svira u bendu “Road sign” a njoj je u mislima bila samo sudbina ranjene ruže. Kafić je bio još i dobar. Znala je za Lazareve plesačke aspiracije i zato je rešila da ružu ostavi u garderobi. Garderober je bio jedan od onih ljudi koji nemaju lice već osmeh sa aplikacijama u vidu očiju, ušiju i nosa. “Naravno da možeš da ostaviš ružu kod mene! Ne brini ništa joj se neće desiti. I još nešto...”

“Da?”

“Hvala što si me nao - ružala! Poljupčić”

Neki ljudi nas s vremena na vreme nateraju da reinterpretiramo Hitlera.

Kelneri su nosili pivo visoko iznad gostiju držeći krigle poput štafete za Dan mladosti. Milica se pribijala uz Lazara naterana na takvu vrstu bliskosti. Pena sa piva joj je padala na leđa. Duvanski dim joj se uvlačio u kosu i tamno plavu haljinu. Njeni iz Trstenika su u takvim odajama zimi sušili meso. Zagrlila je Lazara. Prislonila je svoje usne na njegove da bi mogla da diše.

“A moja ruža?” pitala je garderobera dok joj je koža već isparavala u dodiru sa hladnim vazduhom. “*Si, chickita!*” otišao je vrcajući nazad i vratio se noseći onaj isti osmeh. I ružu.

“Ali..” pogledala ju je sa osećajem krivice “Fali joj je jedna latica!”

“Ne fali! Takva je bila, *carida*”

“Nije, znam sigurno da joj je falila samo jedna latica! Sad nema ni druge!”

“Takva je bila, *carida*” Cement-osmeh je i dalje bio tu. Osvrnula se je oko sebe da vidi sa kojeg je to bilborda sišao.

“Ma kupiću ti sutra drugu. Idemo” Lazar je platio kauciju za jakne i poveo je napolje. Na uslovnu slobodu.

Grleći Lazara gledala je iza njegovih leđa dve preživle latice ruže. Nije patila zbog onoga što se desilo već zbog onoga što se tek sprema. Farovi noćnog autobusa su ih posuli kofom hladne svetlosti. Još jednom su se poljubili i ona je ušla unutra. Bio je to poslednji noćni autobus i znala je da će gužva biti kao u Pekingu za vreme rođendana Mao Cedunga. Okačila je torbicu na rame i uhvatila se čvrsto za držač. A u drugoj ruci držala je ružu, podignutu visoko gore, kao baklju. Želela je da sačuva taj crveni plamen od vetrova svakodnevnice. Taj retki kamičak lepote u ovom ružnom mozaiku.

Njena ruža je bila viša od nje. Prikleštena između prozora i korpulentnog čoveka u sivom mantilu ona je sve više nestajala. Putnici su videli samo cvet koji kao da je iznikao iz mase svakojakih ljudi. Kao nešto najlepše što je što je ikada izašlo iz njihovih glava.

Odjednom, neko je počeo da lupa na vrata. Kada je autobus ušao u stanicu gomila navijača naglo je uletela unutra. Bežeći od svojih fudbalskih neistomišljenika klinici su pokušavali na njih ospu poslednji šaržer psovki, gvođenaca i stranačkih upaljača. Poslednja trojica najgrlatijih uskočili su autobus jedva izmakavši kamenicama. Upavši leđima napred, oborili su Milicu i nekoliko putnika.

“Devojko, jesi li dobro?” pitao je stariji gospodin i pomogao joj da ustane.

Počela je panično da se okreće. Na kraju ju je videla. Ruža je bila spljoštena. Skoro kao iz herbarijuma. Ipak, jedna latica još uvek je uporno stajala na mestu. Stavila je šaku preko nje izlazeći napolje. Kao preko titrave sveće na grobu svoje bake jedne jeseni.

Ušla je u stan kao lopov. Izula se je da ne bi probudila gazdaricu koju su napustila gotovo sva čula ali joj se je sluh junački držao. Skinula je svoju haljinu i prebacila je preko stolice. Umila se je i skupila kosu nad slomljenim ogledalom u malom kupatilu. Obukla je svoju staru, od pranja gotovo izbledelu majicu na kojoj su još stajala jedva vidljiva lica članova grupe “Guns 'n' Roses”.

Vesna, devojka sa kojom je delila sobu ali često ne i ono u sobi, privukla je pre spavanja malu kvarcnu grejalicu kraj svog kreveta. Sada je uredno disala, sva okupana u prijatnosti toplote, izbacivši nemarno stopalo van ćebeta. Miličine grudi su podrhtavale od hladnoće. Podigla je kosu i oslobodila vrat srebrnog lančića koji se suprotno zakonima alhemije pretvarao u led. Trljala je svoje dlanove nameštajući krevet i pazeći da ne probudi Vesnu. Ipak, njen stomak nije bio tako uljudan i tih.

Otišla je do frižidera i izvadila tanjir sa goveđom plećkom. Dobila ju je nedavno od kuće u belom paketu i svakoga dana je jela po malo. Sada je na mestu suvoga mesa stajala pepeljasta kost opletena žilama i nedopečenim mesom. Rekla je Vesni pre polaska da je baci ali je ona opet

zaboravila. Zgrabila je kost i počela zubima da kida ostatke mesa u tragovima. Nije imala snage da ustane i uzme krpu pa je između svoje vilice i stola podmetnula violinu.

Pogrbljena i oslonjena na laktove gladno je kidala ostatke mesa, kao što gepard otkida meso antilope koje mu zastaje u zubima. Mast koju nije imala vremena da briše slivala se niz njenu belu bradu pravo na violinu. Ali ona je i dalje grčevito stezala plećku boreći se parče mesa. Za parče jednoga boljeg života. Upijala je grudima mrvice sreće koji su se za nju prosipale po ulicama ovoga divnoga surovog grada. Hvatala je noktima kožu od svile koja joj je izmicala u noć.

Da bi preživela lepotica je morala da postane zver. Da nauči da grabi. Da grize za svoje časove violine. Za ravne kožne cipelice sa malim zmajem. Svečane haljine od likre i frizure koje su posrtale pod kapima nemilosrdne kiše. Žito sa šlagom. Minđuše od srebra - dva mala svica koja joj u mrkloj noći šapuću kuda da ide...

Grizla je te večeri za svim onim za čim vapi žena u njoj. Njene vilice pokretala je glad svih majki, sestara, supruga i kćeri koje su ikada hodale ovom planetom želeći da budu slobodne. Posle svih šetnji, kafića i diskoteka upravo je ta tajna noćna večera bila konačno pravi simbol Osmoga marta.

“Da li reč praznik vodi poreklo od reči *prazno*?” zastala je za trenutak. A onda joj je pogled pao na njenu ružu koja je stajala u uskoj vazii. Jedina preživela latica vijorila se je kao zastava, čvrsto se držeći za stablo. Bila je to pobednička zastava.

Milica je nastavila da žvaće.